

**UCHWAŁA NR XL/ 356 /2022
RADY MIEJSKIEJ BORKU WLKP.**

z dnia 31 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022r., poz. 559 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r., poz. 2050 z późn. zm.) Rada Miejska Borku Wlkp. uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVI/324/2021 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Borku Wlkp.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Borku Wlkp.

Tomasz Pawlak

Załącznik do uchwały

Nr XL/ 356 /2022

Rady Miejskiej Borku Wlkp.

z dnia 31 marca 2022r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2022-2024**

Borek Wielkopolski, 2022

Spis treści

Wstęp	2
Rozdział I Podstawy prawne	3
1.1. Podstawy prawne Programu	3
Rozdział II Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień	5
2.1. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców	5
2.1.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania	6
2.1.2. Substancje psychoaktywne: nikotyna	6
2.1.3. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	6
2.1.4. Przemoc w rodzinie	7
2.1.5. Uzależnienia behawioralne	7
2.2. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	10
2.2.1. Alkohol	10
2.2.2. Papierosy	10
2.2.3. Narkotyki i dopalacze	11
2.2.4. Przemoc w środowisku szkolnym i domowym	11
2.2.5. Uzależnienia behawioralne	12
2.3. Lokalny rynek alkoholowy	14
2.4. Instytucjonalne zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	16
2.4.1 Działalność Policji	16
Rozdział III Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024	19
3.1. Adresaci Programu	19
3.2. Cele, zadania i planowane działania	20
3.3. Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	26
3.4. Zasady finansowania	26
3.5. Monitoring i ewaluacja	26

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które w najbliższych latach będą realizowane w ramach zadań własnych Gminy Borek Wielkopolski w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wykorzystano również wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawarte w opracowaniu „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2022 rok”, diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną dla gminy Borek Wielkopolski w 2018 roku oraz diagnozę uzależnień behawioralnych przeprowadzoną w 2022 roku.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział I

Podstawy prawne

1.1. Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Zgodnie z art.4¹ ust.1 tejsze ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy”.

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 dla gminy Borek Wielkopolski opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2021 r. poz. 2490 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2120 z późn. zm.);
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania w gminie Borek Wielkopolski została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, a także na podstawie:

- badania ankietowego pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonego w 2018 roku w gminie Borek Wielkopolski wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.
- internetowego badania ankietowego pn. “Diagnoza uzależnień behawioralnych” przeprowadzonego w 2022 roku w gminie Borek Wielkopolski wśród dorosłych mieszkańców gminy oraz dzieci i młodzieży szkolnej obejmującego problemy związane z tzw. uzależnieniami behawioralnymi, takimi jak: uzależnienie od komputera i Internetu (siecioholizm), hazard, zakupoholizm, pracoholizm i inne, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

2.1. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Głównym celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze oraz zagadnienia związane z przemocą w rodzinie oraz przekonaniami dotyczącymi wychowywania dzieci.

Badania miały charakter anonimowej ankiety i obejmowały mieszkańców z terenu gminy Borek Wielkopolski, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 34 mężczyzn oraz 66 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 42 lata.

2.1.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość badanych mieszkańców gminy Borek Wielkopolski spożywa alkohol okazjonalnie. 34% badanych spożywa alkohol kilka razy w miesiącu, a 14% - kilka razy w roku. 27% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Tylko 5% mieszkańców przyznaje się do codziennego spożywania alkoholu. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo spożywają niewielkie ilości alkoholu (1– 2 porcji alkoholu – 56% lub 3-4 porcji - 19%). W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Borek Wielkopolski odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka.

52% mieszkańców gminy Borek Wielkopolski uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. 29% respondentów deklaruje, że jest ich za dużo.

Wiedza na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców gminy na wysokim poziomie. Większość respondentów jest świadoma, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu (97%), że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne (93%), a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (92%). Jednocześnie połowa badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach, a 46% mieszkańców jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.

2.1.2. Substancje psychoaktywne: niktyna

63% badanych mieszkańców gminy Borek Wielkopolski nie pali papierosów. Okazyjnie robi to 7% respondentów. Co czwarty regularnie pali papierosy, a 5% e-papierosy.

71% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak klasyczne papierosy, a 12% jest zdania że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. Co dziesiąty ankietowany twierdzi, że e-papierosy mają gorszy wpływ na zdrowie człowieka niż tradycyjne papierosy.

2.1.3. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród dorosłych mieszkańców gminy jest zauważalny. Prawie co trzeci respondent (29%) zna od 2 do 5 osób zażywających substancje psychoaktywne, takie jak narkotyki lub dopalacze. 12% badanych twierdzi, że zna jedną osobę a 3% - ponad 10 osób, które mogą mieć problem z uzależnieniem od narkotyków lub dopalaczy.

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz – 31% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Kolejne, co do popularności okazały się dopalacze – 13% badanych przyznało, że biorą je osoby z ich otoczenia.

83% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

2.1.4. Przemoc w rodzinie

Pomimo iż 56% badanych twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie, to jednak co piąty (21%) badany przyznaje, że ma w swoim otoczeniu osoby będące ofiarami przemocy domowej, a kolejne 23% ma podejrzenia, że tak się dzieje.

Tylko 61% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.

67% badanych mieszkańców gminy Borek Wielkopolski uważa, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

Warto zauważyć, że wśród mieszkańców zauważalna jest relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy. Pomimo, iż część mieszkańców jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i twierdzi, że zdarza się ona tylko w rodzinach z marginesu społecznego (15%), to jednak większość zgadza się z tym, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna (88%).

Większość badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać mu klapsa (73%) i przeciwnych twierdzeniu, że dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek (88%). 54% badanych jest zdania, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem (85%). Respondenci w większości nie zgadzają się z twierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości (93%).

2.1.5. Uzależnienia behawioralne

W ankiecie dot. uzależnień behawioralnych wzięło udział łącznie 66 osób. Badaniem objęto 54 kobiety i 12 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 38 lat.

Uzależnienia do substancji zostały przez mieszkańców gminy Borek Wielkopolski ocenione jako zagrażające życiu (alkoholizm, narkomania), podczas, gdy nikotynizm oraz uzależnienia od czynności, takie jak pracoholizm, sieciholizm, uzależnienie od hazardu, seksoholizm oraz zaburzenia odżywiania - jako średnie zagrożenie dla zdrowia i życia. Natomiast zakupoholizm został oceniony przez mieszkańców jako niegroźne przyzwyczajenie, nawyk. Powyższe wyniki mogą świadczyć o relatywnie niskiej świadomości badanych mieszkańców na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą poszczególne uzależnienia od czynności.

76% respondentów potwierdziło, że wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. 24% badanych przyznało, że nie mają takiej wiedzy. W opinii pełnoletnich mieszkańców gminy Borek Wielkopolski najpoważniejszym uzależnieniem behawioralnym jest uzależnienie od komputera i Internetu - sieciholizm (85%). Pozostałe uzależnienia od czynności zostały przez mieszkańców ocenione jako mało istotne: zakupoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Większość (61%) badanych mieszkańców gminy Borek Wielkopolski twierdzi, że nie grają w gry hazardowe na pieniądze, np. Lotto. Pozostałe 39% przyznaje, że zdarza im się grać w gry hazardowe. Badani respondenci najczęściej grają w zdrapki (85%) oraz w gry liczbowe Totalizatora Sportowego np. Lotto czy Multi Multi (77%). 23% badanych gra w gry loteryjne w radiu lub telewizji. Pozostali wskazywali gry na automatach oraz karty.

85% respondentów twierdzi, że gra w gry na pieniądze, bo jest to dla nich rozrywka i sposób na nudę. 38% badanych ma przecucie, że czeka ich duża wygrana, a 23% gra z przyzwyczajenia, bo nauczyli się w ten sposób spędzać czas. 8% lubi towarzyszące grze emocje, a kolejne 8% gra, aby zasilić domowy budżet i mieć więcej na zwykłe codzienne wydatki. 15% badanych przyznaje, że grają bo nie potrafią przestać.

24% badanych uważa, że na graniu w gry na pieniądze można dużo zarobić. Ponad połowa twierdzi, że jest to niemożliwe. 67% nie wierzy w to, że można się odegrać, nawet jeśli chwilowo się przegrywa 27% respondentów uważa, że czasami trzeba od kogoś pożyczyć pieniądze, aby móc zainwestować w grę, natomiast większość (67%) jest przeciwna pożyczaniu pieniędzy na takie cele. 94% respondentów uważa, że można się uzależnić od gier na pieniądze. Powyższe wyniki świadczą o wysokiej świadomości większości mieszkańców gminy Borek Wielkopolski na temat specyfiki uzależnienia od hazardu.

49% badanych uważa, hazard to szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzista to osoba uzależniona od gier. Zdaniem co piątego respondenta

hazard po prostu gry na pieniądze, hazardzista to osoba grająca w gry na pieniądze. 15% mieszkańców gminy określa hazard jako każde zachowanie wiążące się z nieprzewidywalnymi skutkami, a hazardzistę jako ryzykanta, a kolejne 15% jako szczególny rodzaj gier na pieniądze: gra się o duże stawki, a hazardzista to osoba ryzykująca w tych grach duże kwoty.

45% badanych mieszkańców gminy korzysta ze smartfona w celu przeglądania mediów społecznościowych lub stron internetowych od 2 do 4 godzin dziennie. Kolejne 43% twierdzi, że te aktywności zajmują im 2 godziny dziennie. 12% przyznaje, że spędza na tej aktywności od 4 do 6 godzin dziennie.

18% ankietowanych przyznaje, że odczuwa niepokój i dyskomfort, gdy nie może się zalogować do swoich mediów społecznościowych (Facebook, Instagram itp.). Większość (76%) twierdzi, że nie ma takiego problemu, a 6% - nie posiada konta w mediach społecznościowych.

Co piąty respondent przyznaje, że odczuwa obawę przed tym, że ominie go jakaś ważna informacja i z tego powodu odczuwa potrzebę stałego monitorowania wydarzeń przy użyciu smartfona czy komputera. Zachowanie to stanowi objaw syndromu FOMO (ang. *fear of missing out*). Osoba borykająca się z syndromem FOMO odczuwa trudny do określenia lęk, który nasila się wówczas, gdy przez dłuższy czas nie ma ona dostępu do internetu. FOMO objawia się nie tylko częstym, nerwowym zerkaniem na telefon w celu sprawdzenia maili czy powiadomień na facebooku, ale także realizacją potrzeby, by nieustannie dzielić się z innymi użytkownikami internetu zdobytymi informacjami. Syndrom FOMO w dobie Internetu i mediów społecznościowych stanowi swoistą chorobę cywilizacyjną.

30% respondentów uważa, że ich dziecko spędza za dużo czasu w Internecie, natomiast 46% nie widzi problemu w ilości czasu spędzanego w sieci przez ich dziecko. 24% badanych to osoby bezdzietne.

6% badanych mieszkańców przyznaje, że zdarzają im się niekontrolowane zakupy (w tym także zakupy on-line), po których miewają poczucie winy. Jednakże w zdecydowanej większości problem ten nie dotyczy mieszkańców gminy Borek Wielkopolski (94%).

Większość badanych mieszkańców gminy Borek Wielkopolski (82%) uważa, że nie można uzależnić się od pracy.

2.2. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i dopalaczy, a także zbadanie skali występowania zjawiska przemocy w środowisku szkolnym i domowym.

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz 7-8 ze szkół podstawowych, a także klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w gminie Borek Wielkopolski. Łącznie w badaniu wzięło udział 428 uczniów.

2.2.1. Alkohol

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w gminie Borek Wielkopolski jest zauważalnym problemem - inicjację alkoholową ma za sobą już 17% badanych uczniów klas 4-6 i 38% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 58% gimnazjalistów i 87% najstarszych uczniów. Wśród okoliczności sięgania po napoje alkoholowe uczniowie (szczególnie starsi) wskazywali na jednorazowe lub okazjonalne picie w towarzystwie rodziny lub podczas spotkań ze znajomymi, na imprezach lub domówkach. Część uczniów klas ponadgimnazjalnych przyznaje się do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu, jednak większość uczniów deklaruje, że nie pije alkoholu regularnie.

67% uczniów klas 4-6 oraz 58% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 47% gimnazjalistów i 30% uczniów klas ponadgimnazjalnych nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednocześnie łącznie 34% najstarszych uczniów wskazało przeciwnie, co oznacza, że ci uczniowie lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

2.2.2. Papierosy

Inicjację nikotynową ma za sobą 7% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 33% gimnazjalistów i 67% uczniów klas ponadgimnazjalnych. Większość część uczniów z gminy Borek Wielkopolski, którzy mają za sobą inicjację nikotynową deklaruje, że aktualnie nie pali papierosów.

Uczniowie najmłodszych klas podstawowych w większości oceniają, że ich koledzy raczej nie palą lub pali tylko kilka osób (łącznie 81%). Inaczej kształtują się wyniki wśród starszych i najstarszych uczniów. Podobnie stwierdza już 55% uczniów klas 7-8 szkoły

podstawowej i 33% uczniów klas gimnazjalnych. Z kolei, 63% uczniów klas ponadgimnazjalnych deklaruje, że w ich otoczeniu znajduje się więcej niż 20 osób, które palą papierosy.

75% uczniów klas 4-6 oraz 61% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej nie wie, czy łatwo jest kupić papierosy osobie nieletniej. Starsi uczniowie mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy: 52% gimnazjalistów i 38% uczniów klas ponadgimnazjalnych wskazało, że nie wie, a łącznie 37% uczniów gimnazjum i 38% najstarszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia

2.2.3. Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, uczniowie w gminie Borek Wielkopolski nie przejawiają problemów związanych z przyjmowaniem narkotyków i dopalaczy. Jak wynika z deklaracji uczniów zdecydowana większość z nich nie próbowała nigdy narkotyków lub dopalaczy (SP 4-6 - 98%; SP 7-8 - 100%; GIM – 95%; PONADGIM – 97%).

Zdecydowana większość dzieci i młodzieży szkolnej w gminie Borek Wielkopolski nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze (SP 4-6 - 93%; SP 7-8 - 99%, GIM - 92%; PONADGIM - 90%).

2.2.4. Przemoc w środowisku szkolnym i domowym

Problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Pomimo iż 59% uczniów klas 4-6 oraz 55% uczniów klas 7-8, a także 36% gimnazjalistów i 59% uczniów ponadgimnazjalnych deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się doświadczyć przemocy w szkole, to relatywnie niewielki odsetek uczniów (SP 4-6 - 7%; SP 7-8 - 4%; GIM - 11%; PONADGIM - 13%) przyznaje, że często doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Łącznie 9% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 21% gimnazjalistów i 16% uczniów ponadgimnazjalnych nie czuje się w szkole bezpiecznie.

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 8% uczniów klas 4-6 i 4% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 11% gimnazjalistów oraz 13% uczniów klas ponadgimnazjalnych.

2.2.5. Uzależnienia behawioralne

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza występowania zjawiska uzależnień behawioralnych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej, w tym przede wszystkim uzależnienia od smartfona, komputera i Internetu oraz grania w gry hazardowe.

W badaniu wzięli udział uczniowie ze szkół podstawowych w gminie Borek Wielkopolski. Łącznie w badaniu wzięło udział 144 uczniów.

Wśród uczniów z gminy Borek Wielkopolski popularne jest uzależnienie od Internetu - wskazuje na to 34% ankietowanych, a kolejne 26% określa sieciorholizm jako czasem występujący w ich otoczeniu. Zdaniem 35% badanych uczniów w ich lokalnym środowisku często występuje także uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych. 30% uczniów ocenia je jako czasem występujące zjawisko.

W opinii badanych uczniów pozostałe problemy takie jak hazard, zakupoholizm czy zaburzenia odżywiania raczej nie występują w ich otoczeniu.

Uczniowie z gminy Borek Wielkopolski dużo czasu spędzają na korzystaniu z telefonu. 18% uczniów korzysta z telefonu do sześciu godzin dziennie, a kolejne 24% - powyżej 6 godzin. 26% uczniów spędza przed ekranem smartfona do czterech godzin, a tylko 28% ogranicza używanie telefonu do maksymalnie dwóch godzin dziennie. 4% używa smartfona kilka razy w tygodniu.

Prawie jedna trzecia uczniów z gminy Borek Wielkopolski spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie, a kolejne 16% - do 6 godzin dziennie. 12% uczniów deklaruje, że korzysta z komputera do czterech godzin, a 16% - maksymalnie dwie godziny dziennie. Pozostałe 15% uczniów korzysta z komputera kilka razy w tygodniu, a 9% - nie spędza czasu przed komputerem. Uczniowie w zdecydowanej większości korzystają z komputera w domu (96%).

Wśród najczęściej wymienianych powodów korzystania przez uczniów z komputera i Internetu znalazły się: nauka (68%), kontakty ze znajomymi (67%), oglądanie filmów (64%), słuchanie muzyki (60%) oraz granie w gry on-line (56%). Poza tym uczniowie wykorzystują komputer do robienia zakupów on-line, poznawania nowych osób oraz prowadzenia bloga lub własnej strony. 14% uczniów wskazało na inne formy spędzania czasu przed komputerem.

42% badanych uczniów przyznaje, że nigdy nie próbowali ograniczać czasu poświęcanego na surfowanie po Internecie. 41% twierdzi, że podejmowali takie próby z pozytywnym skutkiem, a 17% - tak, ale nie bez powodzenia.

Jedna trzecia badanych uczniów codziennie poświęca od jednej do trzech godzin na granie w gry komputerowe, a kolejne 19% - od 3-6 godzin dziennie. 7% badanych uczniów potrafi dziennie spędzać więcej niż 6 godzin na graniu. 9% badanych ogranicza tego typu rozrywkę do maksymalnie 1 godziny, a 32% w ogóle nie gra w gry na komputerze.

Większość uczniów z gminy Borek Wielkopolski nie grała nigdy w gry na pieniądze (79%). 8% badanych uczniów przyznaje, że zdarzyło im się to raz, a kolejne 8% - kilka razy. 5% uczniów twierdzi, że grali w gry na pieniądze 10 lub więcej razy. Badani uczniowie grają w zdraпки (13%), w gry na automatach (13%) oraz w gry i zakłady w Internecie (10%), a także w loterie i konkursy SMS-owe, karty, wyścigi konne lub innych zwierząt oraz gry w kasynie.

60% ankietowanych uczniów twierdzi, że gra w gry na pieniądze ponieważ jest to dla nich forma rozrywki i sposób na nudę, a 33% lubi towarzyszące grze emocje. 13% gra, bo pomaga im to rozładować się i uspokoić, kiedy są zestresowani lub mają kłopoty. 7% - chce mieć więcej pieniędzy na zwykłe codzienne wydatki, a kolejne 7% - ma przeczucie, że czeka ich duża wygrana. Niewielka część uczniów twierdzi, że granie jest modne w ich środowisku wśród znajomych, a także, że grają z przyzwyczajenia, bo nauczyli się w ten sposób spędzać czas. Co dziesiąty badany uczeń przyznaje, że nie potrafi przestać grać.

Tylko 40% uczniów nie korzystało nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach. Ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest duży - 46% uczniów grało w gry na automatach kilka razy, natomiast 14% - wiele razy.

Zdecydowana większość (85%) uczniów nigdy nie brała udziału w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję czy operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy. 13% przyznaje, że zdarzyło im się kilka razy wziąć udział w tego typu konkursach, a 2% - wiele razy.

38% uważa, że hazard to gry na pieniądze, a hazardzista to osoba grająca w gry na pieniądze. 27% uczniów jest zdania, że hazard to szczególny rodzaj gier na pieniądze, gdzie gra się o duże stawki, a hazardzista to osoba ryzykująca w tych grach duże kwoty. 19% uczniów określa hazard jako szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzistę jako osobę uzależnioną od gier. 8% uważa, że hazard to każde zachowanie wiążące

się z nieprzewidywalnymi skutkami, a hazardzista to po prostu ryzykant. 8% przyznaje, że rozumie to w jeszcze innych sposób. Większość uczniów (76%) uważa, że można się uzależnić od gier na pieniądze.

2.3. Lokalny rynek alkoholowy

Alkohol jest towarem legalnym, jednak wymagającym specjalnych regulacji prawno-administracyjnych i finansowych w związku z powodowaniem strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Alkohol jest szczególnym towarem rynkowym i nie podlega zasadom wolnego rynku. Polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje o charakterze reglamentacyjnym, co oznacza to, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Rada Gminy na poziomie lokalnym podejmuje uchwały w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży, określanie zasad usytuowania tych punktów oraz możliwość wprowadzenia ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w mieście są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana stanowiła 18 kobiet i 2 mężczyzn. 18 respondentów, to pracownicy punktów. Natomiast 2 osoby, to ich właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 42 lata.

Badanie miało na celu poznanie postaw sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym, spożywania

alkoholu w miejscu jego sprzedaży oraz nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

W badaniu 40% sprzedawców napojów alkoholowych wskazał, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie wiedzy i świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu. Również 40% badanych uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczany ani kontrolowany.

Badani sprzedawcy są przeciwko spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży (100%), oraz prowadzeniu pojazdów po spożyciu alkoholu (95%). Uważają także, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (85%). Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie w zdecydowanej większości (95%) są zdania, że alkohol nie powinien być sprzedawany osobom poniżej 18 roku życia.

Łącznie 80% badanych uważa, aby w okolicy nie ma za dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Osoby niepełnoletnie regularnie podejmują próby zakupu napojów alkoholowych. Przypadki próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie zdarzają się kilka razy w tygodniu (40%), kilka razy dziennie (35%) lub kilka razy w miesiącu (20%).

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych badanych sklepach wydaje się być dość częstym zjawiskiem. W opinii sprzedawców, takie sytuacje zdarzają się kilka razy dziennie (10%), kilka razy w tygodniu (5%) lub kilka razy w miesiącu (20%). Natomiast 45% badanych sprzedawców stwierdziło, że ten problem nie dotyczy ich punktów sprzedaży.

3 z 20 przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. W żadnych z tych przypadków nie było potrzeby wzywania policji z prośbą o interwencję.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Borek Wielkopolski odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. 90% sprzedawców nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, co do której miała podejrzenie, że jest nieletnia.

W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol 55% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to kolejne 45%

sprzedawców. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

55% badanych oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży raczej dobrze. Pozostali ocenili ją jako słabą lub bardzo słabą (łącznie 45%).

2.4. Instytucjonalne zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Problemy związane z uzależnieniami znajdują się w polu zainteresowania wielu służb i instytucji, począwszy od placówek edukacyjno-wychowawczych, poprzez służbę zdrowia, pomoc społeczną, skończywszy na instytucjach strzegących porządku publicznego i przestrzegania prawa. Każda z nich zajmuje się innym aspektem zjawiska, jednak współpraca między nimi może znacznie podnieść efektywność działań każdej z nich.

Do zasobów Gminy Borek Wielkopolski należą.:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Punkt Konsultacyjny,
4. Placówki oświatowe,
5. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
6. Urząd Miejski,
7. Posterunek Policji w Borku Wlkp.,
8. Parafialny Zespół Caritas,
9. Stowarzyszenia.

2.4.1 Działalność Policji

Tabela 1. Przepięstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.

	2015	2016	2017
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	19	16	8
Prowadzenie pojazdów po drodze publicznej po użyciu alkoholu	4	7	4
Zakłócanie porządku publicznego	43	40	27
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	2	2	2

Tabela 2. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową wg kwalifikacji prawnej.

2015			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	3	1	3
Groźby karalne	2	0	2
Uchylanie się od płacenia alimentów	7	3	7
Inne	50	40	50
2016			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	4	3	4
Groźby karalne	3	1	3
Inne	67	59	67
2017			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	2	0	2
Groźby karalne	1	1	1
Uchylanie się od płacenia alimentów	26	20	26

Tabela 3. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2016	2017
Liczba interwencji ogółem, w tym:	13	2
Dotyczące przemocy w rodzinie	13	2
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	16	4
o Kobiety	14	3
o Mężczyźni	2	1

o Małoletni do 13 r.ż.	0	0
o Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	13	2
o Kobiety	0	0
o Mężczyźni	13	2
o Nieletni	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	9	1
o Kobiety	0	0
o Mężczyźni	9	1
o Nieletni	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	3	0

Tabela 4. Procedura “Niebieskiej Karty”

	2015	2016	2017
Sporządzono ogółem wniosków, w tym przez :	9	30	4
o Ośrodek Pomocy Społecznej	3	12	2
o Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	11	0
o Placówki służby zdrowia	0	0	0
o Placówki szkolno-wychowawcze	0	0	0
o Sąd i prokuraturę	1	3	0
o Inne instytucje i organizacje	2	4	1

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów uzależnień w gminie Borek Wielkopolski oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie występowaniu uzależnieniom, w tym behawioralnym, stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024.

Program określa cel główny i cele szczegółowe, wyznacza zadania i planowane działania, realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców gminy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

3.1. Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024 skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów i wychowawców,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- osób pijących w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osób uzależnionych,
- rodzin osób z problemem uzależnień i przemocy,
- pracowników podmiotów działających na terenie gminy, zajmujący się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- mieszkańców gminy, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem uzależnień.

3.2. Cele, zadania i planowane działania

Głównym celem wyznaczonym w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024 jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Lp	Cel szczegółowy	Nazwa zadania	Planowane działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych	Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem, w tym behawioralnym.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, w tym prowadzenie kontaktu indywidualnego z osobami uzależnionymi i zagrożonymi uzależnieniem oraz członkami ich rodzin.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
			Prowadzenie działalności interwencyjno-edukacyjno-motywującej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ● motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego. ● kierowanie osób na badania przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. ● kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. 	GKRPA	I-XII
			Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.	GKRPA	I-XII
			Dofinansowanie programów terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych oraz wsparcie programów terapii DDA.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII

Lp	Cel szczegółowy	Nazwa zadania	Planowane działania	Realizatorzy	Termin realizacji
2.	Ograniczenie negatywnych zjawisk i zaburzeń życia rodzinnego na skutek problemów uzależnień i przemocy w rodzinie	Udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej rodzinom osób uzależnionych, w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
			Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty” we współpracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych z przedstawicielami innych instytucji, w tym Policji.	GKRPA	I-XII
			Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego/zimowego z programem terapeutycznym lub profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.	Gmina Borek Wlkp. Placówki oświatowe	I-II VI-VIII
			Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
3.	Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą w rodzinie.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom	Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) i przeciwdziałania przemocy realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno- edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym: programów rekomendowanych, pogadanek, prelekcji, warsztatów, spektakli, innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym	Gmina Borek Wlkp. GKRPA Placówki oświatowe	I-VI IX-XII
			Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA Placówki oświatowe	I-XII

Lp	Cel szczegółowy	Nazwa zadania	Planowane działania	Realizatorzy	Termin realizacji
	Zwiększenie świadomości, szczególnie wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych (m.in. sieciorholizm, fonoholizm, hazard)	behawioralnym w społeczności lokalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.	Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ● rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych, ● wspieranie i realizacja imprez sportowo-rekreacyjnych, ● budowa, doposażenie i poprawę funkcjonowanie bazy sportowo-rekreacyjnej. 	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-VI IX-XII
Organizowanie i finansowanie konkursów o tematyce uzależnień.			Gmina Borek Wlkp. GKRPA Placówki oświatowe	I-VI IX-XII	
Finansowanie przeprowadzenia diagnozy lokalnych problemów społecznych i innych dokumentów analityczno-strategicznych.			Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII	
Prowadzenie w społeczności lokalnej działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez organizację wydarzeń kulturowych, sportowych i rekreacyjnych.			Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII	
Prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, m.in. w Magazynie Samorządowym.			Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII	

Lp	Cel szczegółowy	Nazwa zadania	Planowane działania	Realizatorzy	Termin realizacji
			Rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej na temat Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS) oraz upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy	GKRPA	I-XII
			Współdział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych związanych z problematyką uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych i przemocy w rodzinie.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
4.	Tworzenie bazy organizacyjnej dla realizacji programów rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz ochronie przed przemocą w rodzinie.	Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych oraz ich rodzin	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
			Aktywna współpraca z Policją, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, instytucjami kultury oraz innymi lokalnymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
			Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA	I-XII
			Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc, a także z członkami ich rodzin, w tym z dziećmi i młodzieżą.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA, Firma zewnętrzna	I-XII

Lp	Cel szczegółowy	Nazwa zadania	Planowane działania	Realizatorzy	Termin realizacji
5.	Ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.	Działania edukacyjne skierowane do przedsiębiorców i sprzedawców napojów alkoholowych oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.	GKRPA	I-XII
			Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	GKRPA	I-XII
			Organizowanie szkoleń i prowadzenie działań edukacyjnych, skierowanych do przedsiębiorców i sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.	Gmina Borek Wlkp. GKRPA Firma zewnętrzna	I-XII
			Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych.	GKRPA	I-XII

3.3. Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie:

- Za udział w pracach GKRPA - 100 zł brutto (zgodnie z listą obecności),
- Za udział w kontroli przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych – 100 zł brutto,
- Za przeprowadzenie rozmowy interwencyjno-motywacyjnej – 100 zł brutto,
- Pełnienie dyżuru w związku z przeprowadzaniem rozmów interwencyjno- motywacyjnych – 100 zł brutto.

3.4. Zasady finansowania

Koordynatorem Programu jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Środki, o których mowa zostały ujęte w budżecie gminy w dziale 851, rozdział 85154 - zapobieganie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 - zapobieganie narkomanii.

3.5. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Borek Wielkopolski na lata 2022-2024 podlega monitoringowi.

Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe dotyczące każdego założonego celu operacyjnego.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.

UZASADNIENIE

W związku z nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, samorządy gminne zostały zobowiązane, nie później niż do 31 marca 2022 roku przyjąć nowe, wspólne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Uchwalone przed dniem 1 stycznia 2022 roku gminne programy zachowywały moc do dnia uchwalenia wspólnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, nie dłużej jednak niż do dnia 31 marca 2022 roku. Elementem nowego programu stają się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy. Zadania oraz sposoby i metody ich realizacji ujęte w Programie, są dostosowane do lokalnych potrzeb oraz możliwości ich realizacji w oparciu o istniejące zasoby osobowe, instytucjonalne i organizacyjne.

Z uwagi na powyższe podjęcie niniejszej uchwały uważa się za zasadne.